

SUCCE

2000 på Julitas spelmansstämma

Midsommarfriandet vid Julita har traditionsenligt en spelmansstämma som största dragplåster. Den hade även i år förlagts till midsommardagen och ett 60-tal spelmän och dansare hade ställt upp. Publiken uppgick till cirka 2000 personer som kunde njuta av en regnfri eftermiddag med folkmusik och dans. Riksspelmannen och folkmusiknestorn Gustaf Wetter från Katrineholm, ledde programmet på sitt karaktäristiska berättande sätt. Spelmännen hade kommit från hela mellansverige och den största truppen var Malmabygdens spelmans- och folkdanslag som med tre spelmän och tretton dansare visade sina färdigheter i svensk folkmusik.

Vidare hade man lyckats få dragspelskungen och Svenska mästaren på durdragspel, Yngve Andersson med dottern Ulla Yngvesson att komma till stämman.

Katrineholms spelmanslag, Verdandis folkdansare från samma ort, Nyköpingshus' spelmanslag med flera, deltog också i stämman. Man inledde programmet med att spelmännen tågade in på scenen, spelande Lästringe gånglåt, och traditionsenligt avslutades stämman med Österåkers brudmarsch.

● BUSKSPEL

När det drar ihop sig till stor spelmansstämma brukar man alltid få uppleva det så kallade buskspelet. Det är en företeelse som tilldrar sig bakom kulisserna och allt

stå-hej. Spelmän och dansare som väntar på att få göra sitt framträdande och de som redan är klara, samlas då ofta helt spontant i skymundan och spelar upp till dans.

Julita utgjorde inget undantag. Ute på en udde mellan några timrade gamla hus hördes plötsligt några fioler i någon polska och snart hade ett tiotal folkdansare lockats dit av tongångarna och buskspelet var ett faktum. Efter en halvtimme tog det slut lika plötsligt som det hade börjat och gruppen som spelat för första gången tillsammans, splittrades för att kanske aldrig spela ihop igen.

● DRAGSPEL

Under tiden hade spelmansstämman kommit fram

● Spelmansnestorn och riksspelmannen från Katrineholm, Gustaf Wetter, ledde spelmansstämman vid Julita på midsommardagen. Ingen spelmansstämma utan träskofiol och på bilden är det Walter Pettersson från Linköping och Wetter, närmast kameran som spelar upp till en svängig kadrilj.

till avdelningen dragspel. Gustaf Wetter var själv förste man på scenen med ett gammalt durspel. Som den spelman han är, berättade han givetvis sitt dragspels historia — att han fått det efter sin far och att det är över 100 år sedan det tillverkades.

Så var det dags för en låt, och ord och ton överläts sedan till dragspelskungen

● Ivar Broström blev riksspelman förra året och är en av de äldsta spelmännen vi har i landet — 87 år och fortfarande aktiv! Vid spelmansstämman gjorde han ett soloframträdande och spelade Julita brudmarsch. Marschen har nedtecknats av Gustaf Wetter som ses till vänster på bilden.

Buskspelet är en företeelse som tilldrar sig lite i skymundan. När många spelmän samlas på en stämma, brukar alltid några dra sig undan i någon paus och då uppstår ofta improviserade stämmor ute bland buskarna. Julita hade också sitt buskspel ute på en udde och på bilden är det dansare och spelmän från Malma bygdens folkdansgrupp som spelar upp till dans.

och Svenske mästaren Yngve Andersson och dottern Ulla Yngvesson. De hade med sig några olika typer av dragspel och melodierna de spelade utgjorde ett trevligt inslag i stämman som ju i övrigt gick helt i fiolens tecken.

● FATTIGMANS FIOL

Gustaf Wetter på spelmansstämma utan träskofiol, går väl knappast att tänka sig. Träskofiol fanns också med vid Julitastämman och Wetter hade skaffat ytterligare en spelman med detta något ovanliga instrument, nämligen Walter Pettersson från Linköping.

Träskofiol kallas också

för fattigmans fol. Allmogen brukade använda sig av träskofiolerna då det blev billigare att tillverka en egen fiol av en träsko. Den har ett nasalt ljud jämfört med den vanliga fiolen. De båda hann med en polska och en kadrilj.

Spelmansstämman pågick oavbrutet i tre timmar. Spelmän och folkdansare avlöste varandra hela tiden och tack vare Gustaf Wetter som ledare, fint väder samt mycket skickliga musikanter, blev det en trevlig eftermiddag. Stämman avslutades med lekar kring midsommarstången och då hade alla både barn och gamla haft en minnesrik midsommar dag.

Text och foto:
ROBERT GAHNFELT